

Evropski puls

Elektronski mjesečnik za evropske integracije broj 118, jul 2015.

TEMA BROJA

Grčka – lekcije koje
trebamo naučiti

Intervju

Ambasadorka SR Njemačke u Crnoj Gori,
Gudrun Elizabet Štajnaker

Region

Lažni azilanti sa Balkana

Uvodnik:

Mehanizam

Vladan Žugić

Nedavno je, pregledom u radionici Radio Televizije Crne Gore (RTCG), slučajno otkriveno da je na službenom automobilu generalnog direktora te medijske kuće, **Rada Vojvodića** izazvano namjerno oštećenje noseće spone. Delegacije EU u Crnoj Gori i Misija OEBS-a izrazile su zabrinutost povodom tog slučaja.

RTCG i zapošljeni u toj kući nijesu bili izloženi ni neprijatnostima, a kamoli nečem ozbiljnijem, deceniju i više, od kada su ih verbalno napadali uglavnom političari iz opozicije zbog neprofesionalnog odnosa i pristrasnosti u korist DPS-a. Ili su čutali o tome šta doživljavaju, kao što izgleda čuti Vojvodić.

Nakon nimalo naivnog, namjerno izazvanog kvara, on je objelodanio da taj “događaj predstavlja kulminaciju ogromnog pritiska koji je evidentan posljednjih sedam mjeseci na njega lično i na menadžment RTCG-a”.

Umjesto saopštenja komunističko - kabinetskog tipa, u kojem i protokolarno izražava nadu da će policija i tužilaštvo efikasno uraditi svoj posao, direktor Javnog servisa bi morao objelodaniti ko i kako to vrši pritisak na njega i menadžment.

Serijal “Mehanizam” o navodnim korupcionaškim poslovima dijela vladajuće elite, koji zbirno pokazuje dilove o kojima su prethodnih godina i nezavisni mediji izvještavali, dokaz je da u toj medijskoj kući ima i novinarskog i tehničkog kadra. To je zanatski odlično urađen serijal, ali uz upadljivo odsustvo jednog i prozivanje drugog dijela vladajuće garniture.

Međutim, ako Vojvodić bude čutao o pritiscima, ako policija i tužilaštvo po običaju ništa ne otkriju, ako se nastavi jednostrano izvještavanje Informativnog programa RTCG u korist DPS-a, onda “Mehanizam” nije ništa drugo do predstava za zamajavanje domaće javnosti radi povratka povjerenja u Javni servis, poruka pojedincima iz vladajuće političko-ekonomske elite i pokušaj da se Briselu i drugim međunarodnim posmatračima poturi ocjena kako postoje “pozitivni pomaci” u profesionalizmu i nezavisnosti RTCG.

Kalendar

- 7-8.jul **Danielsson u Crnoj Gori** / Vladavina prava, koja uključuje efikasnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, jedan je od glavnih izazova na putu ka pristupanju EU, rekao Generalni direktor Direktorata EK za susjedstvo i pregovore o proširenju **Christian Danielsson** koji je boravio u službenoj posjeti Crnoj Gori.
- 16. jul **EU daje 28 miliona za socijalnu zaštitu** / Osim sredstava iz IPA 2, EU uložice dodatnih 28 miliona eura u unaprijeđenje socijalne zaštite u Crnoj Gori, najavio menadžer u Delegaciji EU u Podgorici **Romain Boitard**, ocijenjujući da je ključ efektivne politike povećanje učešća nezapošlenih na tržištu rada.
- 21.jul **Počela kampanja registracije svinja** / Počela kampanja identifikacije i registracije svinja, koja se sprovodi u okviru projekta *Jačanje veterinarskih službi Crne Gore* kojeg finansira EU, a tim korakom, kako je kazao ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja, **Petar Ivanović**, završava se obilježavanje svih proizvodnih životinja u Crnoj Gori u skladu sa zahtjevima EU.
- 23.jul **Formiranje agencija za antikorupciju krupan korak** / Formiranje Agencije za sprječavanje korupcije jedan je od najznačajnijih institucionalnih koraka u unaprijeđivanju vladavine prava, ocijenio šef Delegacije EU u Crnoj Gori, **Mitja Drobnič**, na konstitutivnoj sjednici Savjeta agencije.
- 24.jul **Crna Gora spremna da pomogne Srbiji** / Crnogorske institucije spremne su da znanje i iskustvo iz pregovaračkog procesa stave na raspolaganje kolegama iz Srbije i drugih država regiona, poručeno na prvom sastanku Zajedničkog odbora Crne Gore i Srbije u kontekstu pristupanja EU.
- 27.jul **Solanu proglasiti zaštićenim područjem do septembra** / Proces proglašenja Ulcinjske solane zaštićenim područjem treba završiti u septembru, ocijenile poslanice Evropskog parlamenta (EP), **Anneliese Dodds** i **Terry Reintke** u pismu premijeru **Milu Đukanoviću** i istovremeno podsjetile da Solana predstavlja dom milionima ptica, uključujući i mnoge rijetke vrste. Oni su pozdravile činjenicu da je Vlada prepoznala značaj Solane i preduzela prve korake ka očuvanju tog područja.
- 27.jul **NVO ne smiju da budu dekor EU integracija Crne Gore** / Nevladine organizacije (NVO) ne smiju da budu dekor evropskih integracija Crne Gore, poručeno sa konferencije o iskustvima NVO u integracijama. “Jedino kada se Vlada pobrine da rad i prijedloge nevladinog sektora suštinski uvaži moći ćemo da govorimo o uspjehu ovog procesa”, kazala izvršna direktorica Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) **Ana Novaković**.

EU da bude realnija, da ne gradi lego carstvo zahtjeva

Piše: Dejan Jović

Puno članstvo u EU je još uvijek privlačan spoljnopolički cilj za političke elite i veliki dio stanovništva u svim zemljama zapadnog Balkana. Tako bar u svojim izjavama redovno tvrde lokalni političari, koji mjere i svoj politički uspjeh napretkom koji su njihove zemlje postigle na putu ka EU.

Biti članica EU još uvijek znači biti prepoznat kao „normalna“ zemlja, zemlja koja više nije „u tranziciji“ i manje uspješna od drugih. Tranzicija je u ovim zemljama bila bolna i komplikovana, i građani su već umorni od nje. Bez članstva u EU, mnogi bi se osjećali kao da njihovi dosadašnji naponi nijesu priznati ni nagrađeni.

U dugom periodu, skoro 25 godina od raspada Jugoslavije, njene nasljednice su tretirane kao objekti, a ne subjekti spoljne politike. Često su morale da rade ono što nijesu htjele, a nijesu mogle da rade ono što su htjele. Sada smatraju da će jednom kada postanu članice EU biti mnogo nezavisnije u vođenju spoljne politike. Zato sada čak i suverenisti i nacionalisti podržavaju članstvo u EU, jer se nadaju da će ulazak u Uniju najbolje služiti njihovim nacionalnim interesima.

Ne čini se, međutim, da će i jedna zemlja sa onoga što je preostalo od Balkana uskoro ostvariti članstvo u EU. Sama EU je sve skeptičnija prema ideji budućeg proširenja. Iako za EU zapadni Balkan nije zapravo oblast proširenja, već „konsolidacije“ – obzirom da je ovaj region već okružen članicama EU pa nova članstva ne bi uključivala dalje širenje na istok – neke od sadašnjih članica su već najavile da će organizovati referendume o svakom sljedećem pridruživanju Uniji. Nijedna od zemalja kandidata nema naročito jakog „sponzora“ u EU koji bi ih pogurao na tom putu, kao što je Njemačka gurala Hrvatsku ili Grčka Kipar.

Štoviše, EU zaokupljaju sopstvene unutrašnje krize, poput krize finansijskog sektora, Grčke, problema sa imigracijom i zategnutih odnosa sa Rusijom oko Ukrajine. Vizija daljeg razvoja Unije nikada nije bila tako mutna. Iako nijedna od ovih kriza nije započela na zapadnom Balkanu, gotovo sve su uticale i na odnos Unije sa ovim regionom. Relativan neuspjeh Bugarske, Rumunije, a sada i Hrvatske da održe sopstvene finansije pod kontrolom nakon ulaska u EU je samo pojačalo sumnjičavost nekih članica prema kandidatima. 2003. godine, prije početka krize, EU je čvrsto obećala zapadnom Balkanu da su njena vrata otvorena za sve

države ovog regiona. Da li bi EU bila voljna da takvo obećanje ponovi danas?

Što EU duže oklijeva da makar nagovijesti okvirni datum pristupanja preostalih zemalja kandidata, to će teže biti odgovoriti na pitanja poput „Zašto bi se mi trudili da sprovedemo ozbiljne reforme kad možda za života nećemo vidjeti nikakve koristi od toga?“ Promjene koje EU traži od zemalja kandidata su dubinske i ponekad bolne. Drugim riječima, lako je zagovarati "reformu". A na djelu, još je lakše nastaviti starom rutinom, opustiti se u inerciji.

Sama EU je ponekad nerealna, pa svako malo povećava zahtjeve i očekivanja. Zemlje koje su u lošijoj ekonomskoj, socijalnoj pa i političkoj situaciji od onih koje su ušle u uniju pod manje zahtjevnim kriterijumima mnoge nove zahtjeve jednostavno ne mogu da ispune. Čak i one zemlje koje su u EU ušle 2007. i 2013. su često samo simulirale reforme kako bi zadovoljile EU. Ali, jesu li te reforme nepovratne?

EU bi morala da bude realnija kada postavlja nove zahtjeve i očekivanja. Bolje je usredsrediti se na relativno mali broj ključnih zahtjeva koji se moraju ispuniti nego graditi lego carstvo od sve novijih i novijih zahtjeva koji će samo obeshrabriti pro-evropske snage u zemljama kandidatima.

Nakon krize u Ukrajini, EU se suočava sa političkom konkurencijom od strane zemalja van Unije, na evropskom jugu i jugoistoku. To takođe treba uzeti u obzir, posebno na zapadnom Balkanu. Teško da će Rusija i Turska ponuditi više nego EU zemljama regiona. Međutim, ako EU bude odugovlačila sa ponudom članstva, uticaj drugih regionalnih sila će vremenom rasti. U interesu je EU da uključi zemlje zapadnog Balkana što je prije moguće.

Dugo čekanje u evropskom predvorju nije produktivno jer zemlje kandidate neće učiniti puno boljim, a rizikuje da se one okrenu drugim alternativama. Obzirom na rastući multipolarizam u evropskim unutrašnjim i spoljašnjim periferijama, to bi bio vrlo pogrešan potez.

Autor je profesor međunarodnih odnosa na Univerzitetu u Zagrebu.

Izvor: europeanwesternbalkans.com

Kako grčka kriza može uticati na politiku proširenja EU i na zapadni Balkan

Grčka – lekcije koje treba naučiti

Piše: Svetlana Pešić

Kriza u Grčkoj, za koju se ne može tvrditi da je završena, mogla bi imati negativne posljedice na evropske integracije zapadnog Balkana i napredak tih država koje bi, kao i Evropska unija, mogle izvući brojne pouke iz onoga što se dešavalo i dešava u državi koja je bila evropsko sidro Balkana, ocjena je većine komentatora.

“Grčka je strašan primjer gdje vodi klijentizam, korupcija i permanentno loši politički izbori i, ako smo imalo pametni, napravićemo sve da izbjegnemo takvu političku budućnost. Ako nijesmo svi skupa već preduboko zagazili u nju”, kaže **Ines Sabalić**, novinarka hrvatskog “Globusa”, dugogodišnja izvještačica iz Brisela brojnih medija iz regiona.

Ona, za *Evropski puls*, navodi da je u Grčkoj višedecenijska praksa klijentizma i korupcije, kapilarno raširena kroz sve pore društva tako

da su u toj zemlji na kraju svi, a ne samo neki, bili korumpirani. To je, prema njoj, najveća tragedija Grka.

“Nije Merkelova glasala decenijama za pokvarene političke elite, nego sami Grci. Oni su bili ti koji su stajali u redu pred

vratima rezidencije prvog premijera nakon pukovničke diktature i mahali plavim kovertama u kojima je bio novac, a **Andreas Papandreu** bi im zauzvrat obećavao i davao poslove u državnoj administraciji”, kaže Sabalić.

Grčka je strašan primjer gdje vodi klijentizam, korupcija i permanentno loši politički izbori i, ako smo imalo pametni, napravićemo sve da izbjegnemo takvu političku budućnost, upozorava Ines Sabalić,

Tako su, navodi ona, i građani i političari shvatali demokratiju - političari kao ulaganje i davanje usluga u zamjenu za glasove na izborima, a građani kao samorazumljivo pravo na povlastice, tipa novčane nagrada ako se ne kasni na posao, penzije s pedeset godina, četrnaeste plate i slično.

“Porez nije plaćao gotovo niko, ne samo da su ga izbjegavali bogati i privilegovani, nego ni sirotinja ili srednji sloj nije imao taj običaj. Grci se grče, propadaju, a dan danas svi su im krivi, samo nijesu oni sami sebi”, navodi Sabalić.

Grčka je, dodaje ona, prava balkanska zemlja u negativnom smislu pojma Balkan što podrazumijeva ismijavanje pravila i procedura, laganje i prevara poslovnih i političkih partnera, nepriznavanje običaja boljih i razvijenijih, ali nastojanje da se od njih izvuče što se može. “U regionu velik broj ljudi brani Grčku. Rade to iz straha jer vide koliko je sličnosti, jednostavno, razumiju, kako to ide”, pojašnjava Sabalić.

Ona podsjeća da je 1981. EU primila Grčku u članstvo, uprsko negativnom mišljenju Evropske komisije o pripremljenosti, te da je dvadeset godina kasnije lažirala svoje statističke podatke kako bi ušla u eurozonu.

Ines Sabalić

“Crna Gora bi bila naprednija od te zemlje jer u Crnoj Gori postoji svijest da pravosuđe treba poboljšati, korupciju pobijediti, statistiku učiniti nezavisnom, centralnu banku takođe, i jednostavno da se mora proći kroz reforme. Da je po pravdi, Grčka bi sjedjela u čekaonici s Makedonijom i ne bi mogli naprijed dok ne shvate da ne smiju pakostiti susjedima, nego da moraju sarađivati”, sugeriše Sabalić.

Sve zemlje regiona, naglašava ona, blagoslovljene su time što imaju imperativ pregovora o članstvu u EU. “To je nešto što Grčka nikad nije prolazila, a trebala je”, ocjenjuje Sabalić.

Zagrebački politikolog Davor Đenero smatra da je “prijetnja najgoreg prošla” nakon dogovora Grčke i “trojke”.

“Najgora moguća solucija za zajedničku evropsku politiku proširenja bila bi izlazak Grčke iz euro zone, odnosno EU”, kaže Đenero pojašnjavajući da ne postoji propisana procedura izlaska iz euro zone, jedino je definisan način izlaska iz EU.

I po njegovim mišljenju glavni problem Grčke je što ne funkcioniše prema kriterijumima na koje se obvezala članstvom u EU - ne poštuje čvrsta budžetska ograničenje, snažno odstupa od kriterijuma iz Mastihta...

Iako ima slične izazove, odnosno ne poštuje propisani nivo budžetskog deficita, niti javnog duga Đenero ocjenjuje da je Hrvatska manji problem Uniji nego Grčka jer nije članica eurozone i njena fiskalna neravnoteža se ne prelijeva direktno na ostale članice monetarne unije. Podsjeća i da se raspravljalo o crnogorskom modelu za Grčku, odnosno da koristiti euro kao valutu,

“Grexit” bi bitno otežao bilo kakvo buduće proširenje na Balkanu, ali to što do najgoreg scenarija u Grčkoj nije došlo ne znači da EU, prije svega grupa članica koje zagovaraju njemačku politiku, neće sada još podozrivije gledati na balkanski prostor”, kaže Davor Đenero.

ali da nema mogućnosti njegovog štampanja i monetarnog uticaja.

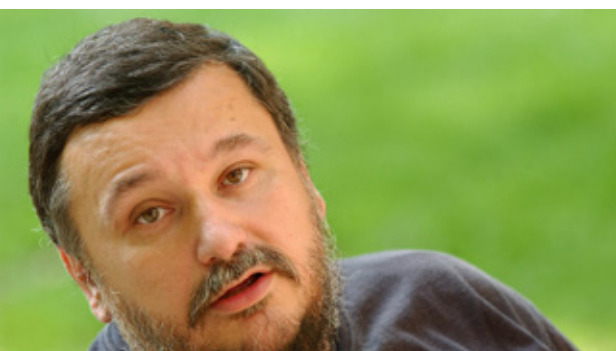
Đenero ocjenjuje da je grčka kriza povećala ne samo „zamor proširenjem“ u EU, nego i „zamor Balkanom“.

“Pitanje koje se postavlja u najstabilnijim članicama eurozone, ne samo u Njemačkoj koja se apostrofira, nego i u Holandiji, Belgiji, Luksemburgu je imaju li balkanske države sposobnosti da funkcionišu unutar čvrstog budžetskog ograničenja. “Grexit” bi bitno otežao bilo kakvo buduće proširenje na Balkanu, ali to što do najgoreg scenarija u Grčkoj nije došlo ne znači da EU, prije svega, grupa članica koje zagovaraju njemačku politiku neće sada još podozrivije gledati na balkanski prostor”, zaključio je Đenero za *Evropski puls*.

Međutim, potpredsjednik German Marshall fonda (GMF), **Ivan Vejvoda** ocijenio je da situacija sa Grčkom ne dovodi u pitanje vjerodostojnost EU i čitavog evropskog projekta.

Nije slučajno što je nedavno njemačka kancelarka **Angela Merkel** posjetila Beograd, Sarajevo i Tiranu, donijevši sa sobom poruku susjedima Grčke o opredeljenosti Njemačke

Zemlje regiona blagoslovljene su time što na ovakav način pregovaraju o članstvu u EU. To je nešto što Grčka nikad nije prolazila, a trebala je, kaže Ines Sabalić.

Davor Đenero

Ivan Vejvoda

za podrškom širenja EU na region, što bi bilo veoma bitno ako se grčka kriza ne riješi skoro, naveo je Vejvoda. U komentaru na sajtu GMF-a, on je ukazao da su sve zemlja Balkana i dalje ranjive i da bi kriza u Grčkoj mogla ugroziti njihov napredak.

“Privrede regiona su krhke, sa slabim rastom i visokom stopom nezapošljenosti”, naglašava Vejvoda o dodaje da su to relativno mlade demokratije, dok je pomirenje u regionu krhko.

“Previranja u Grčkoj mogla bi biti iskorišćena od strane lokalnih i stranih aktera koji imaju za cilj destabilizaciju umjesto konsolidacije demokratije i bezbjednosti”, istakao je Vejvoda.

Vejvoda dalje podsjeća da je Grčka bila značajno sidro stabilnosti na jugoistoku Evrope i NATO: “Kada je bivša Jugoslavija implodirala i dezintegrisala se, Grčka je bila rijedak primjer u regionu uspješnog članstva u EU i NATO, te prikazala je moguću budućnost demokratske stabilnosti i ekonomskog prosperiteta za zemlje koje su nastale raspadom Jugoslavije”. Međutim, sada je, kako on konstatuje, Grčka izvor potencijalne ekonomske i političke nestabilnosti na jugoistoku Evrope. “Prije dvije decenije je Grčka djelovala kao primjer za svoje susjede, sa stabilnom, konsolidovanom demokratijom, koja se oslanjala na dobru vladavinu i vladavinu prava, kao i prosperitetnu ekonomiju, a danas se našla u potpuno drugačijoj situaciji”, dodaje Vejvoda.

On ocjenjuje da su u Grčkoj potrebne duboke strukturalne reforme u cilju suočavanja sa nepotizmom među političkim strankama i uticajem oligarha. Grčka ovih dana, kako je naveo, mora da se angažuje u sprovođenju korjenitih reformi, sličnim onim kod susjeda, možda ponovo kao primjer, ali ovaj put paralelno sa njima.

Previranja u Grčkoj mogla bi biti iskorišćena od strane lokalnih i stranih aktera koji imaju za cilj destabilizaciju umesto konsolidacije demokratije i bezbjednosti regiona”, istakao Ivan Vejvoda

I pored slabosti grčki BDP je veći nego zajedno svi BDP zemalja koje su nekada bile dio Jugoslavije, te ima i važnu ekonomsku ulogu na Balkanu, podsjeća on, dodajući da je Grčka bila bitan investitor u regionu do 2010. Ukoliko se pogorša situacija u Grčkoj “finansijska zaraza” se može očekivati, naglasio je Vejvoda, ukazujući da bi grčke kompanije mogle da počnu da povlače svoje investicije. Isto tako, Vejvoda je ukazao da Grčka u geopolitičkom smislu ima ključnu poziciju, jer je u centru Mediterana, sa strateški važnom NATO bazom na Krfu.

Dok je bila veoma odgovoran NATO partner Grčka je, kako navodi Vejvoda, bila manje odgovorna po pitanju Makedonije, čije članstvo u toj alijansi i EU je blokirala.

“Kao zemlja koja je susjed Srednjeg istoka i nedaleko od Ukrajine, a donedavno faktor stabilnosti na Balkanu, ne čudi što je Grčka privukla pažnju Rusije, koja traži snažno energetske partnerstvo”, ističe potpredsjednik GMF-a.

Ako Grčka bude napustila eurozonu ona bi bila više izložena spoljnom pritisku i uticaju, naveo je Vejvoda. Zbog toga potencijal posljedica pogoršanja situacije u Grčkoj po Balkan, u političkom, ekonomskom i geostrateškom smislu trebalo bi da se shvati ozbiljno, upozorio je Vejvoda.

Ambasadorka Njemačke u Crnoj Gori Gudrun Elizabet Štajnaker

Ključni problem Crne Gore jaz između zakona i njihovog sprovođenja na terenu

Čini se da je ključni problem Crne Gore jaz između reformi zakona i njihovog sprovođenja na terenu. Željeli bi da vidimo kako se ovaj jaz smanjuje. Naročito vidljiv raskorak postoji u reformama u okviru poglavlja 23 i 24. Njemačka je u toj oblasti već pružala podršku Crnoj Gori putem eksperata i mnogobrojnih projekata, kazala je ambasadorica Njemačke u Crnoj Gori **Gudrun Elizabet Štajnaker** za *Evropski puls* ocjenjujući napredak Crne Gore u pregovorima

Gudrun Elizabet Štajnaker

sa EU nakon tri godine od otvaranja pregovora. Ona je napomenula da je u prvoj liniji posao Delegacije EU i odgovarajućih službi unutar Evropske komisije da ocjenjuju napredak i nedostatak napretka u pregovorima između EU i Crne Gore jer, kako je kazala, mala

ambasada sa 14 saradnika, većinom tehničke i konzularne službe, nema kapaciteta da u detalje ocjenjuje pregovore. „Zato mi u principu podržavamo ocjene Delegacije EU i Evropske komisije“, dodala je Štajnaker.

» Tri godine nakon početka pregovora još nema nijedne konačne presude za korupciju na visokom nivou. Takođe, u posljednje vrijeme nema ni optužnica protiv visoko rangiranih državnih službenika. Da li je moguće da Njemačka i EU zatvaraju oči pred takvim činjenicama u slučaju Crne Gore i njenih vlasti?

Ne zatvaramo oči već izražavamo zabrinutost u pogledu borbe protiv korupcije na visokom nivou kod svih nivoa vlasti. O tako osjetljivim pitanjima je, međutim, bolje ne pričati javno. Ne možete očekivati čuda. Novi državni tužilac je počeo posao prije devet mjeseci, specijalni tužilac tek prije dva mjeseca.

Ne zatvaramo oči već izražavamo zabrinutost u pogledu borbe protiv korupcije na visokom nivou kod svih nivoa vlasti. O tako osjetljivim pitanjima je, međutim, bolje ne pričati javno.

Smatram da je pošteno dati im neko vrijeme da vidimo što mogu da urade.

» Njemačka snažno podržava crnogorsko članstvo u NATO-u, ili preciznije, slanje poziva Crnoj Gori u decembru. Što Crna Gora zapravo treba da učini da bi njemački predstavnik glasao u prilog pozivanja Crne Gore u članstvo u decembru?

NATO će odlučiti da li Crna Gora ispunjava uslove za članstvo. Njemačka se, međutim, slaže sa onim što Generalni sekretar **Jens Stoltenberg** do sada govori. Voljeli bismo da vidimo Crnu Goru u NATO-u, ali to zavisi od javne podrške NATO-u u Crnoj Gori i crnogorske posvećenosti demokratiji i vladavini prava.

» Već neko vrijeme analitičari ukazuju da crnogorska vlada reaguje samo na snažne pritiske međunarodne zajednice, a ignoriše sve zahtjeve domaćih aktera i opozicije. Jedan od primjera je ulcinska Solana koja je, uprkos upozorenjima, pozivima i kritikama od strane NVO-a i medija, reagovala tek nakon Vašeg i pisama Vaših kolega iz Francuske i Poljske, zahvaljujući kojima bi rezervat mogao biti sačuvan. Kakvo je vaše iskustvo sa pričom oko ulcinske Solane?

Njemačka, Francuska i Poljska su na neki način zainteresovane strane u zaštiti ulcinske Solane kao veoma važne lokacije za biološke različitosti u Evropi. Naše tri zemlje su podržavale projekte na toj lokaciji - samo Njemačka je uložila nekoliko stotina hiljada eura. Njemački biolog Dr. **Martin Schneider-Jaboby** je sproveo istraživanja od neprocjenjivog značaja u Solani zajedno sa NVO CZIP.

Nažalost, Solanom je veoma loše upravljano, posebno u posljednje tri godine. Ja se, međutim, nadam da je Vlada, a posebno Ministarstvo za održivi razvoj i turizam shvatilo što treba da učini kako bi sačuvalo ovo jedinstveno mjesto i da će preduzeti sve neophodne mjere da ga zaštititi.

» *Kako ocjenjujete situaciju u pogledu medijskih sloboda i slobode izražavanja u Crnoj Gori?*

Kao nekom sa strane, nevjerovatno mi je vidjeti koliko je malo crnogorsko društvo podijeljeno i kako se to ogleda u medijima.

Žalosno niske ocjene koje Crna Gora dobija od strane organizacija poput Freedom House ili Reportera bez granica dovoljno govore o tome. Voljeli bismo da vidimo brzo unaprijeđenje situacije u medijima koje bi svakako imalo pozitivan efekat na ugled Crne Gore u ovoj oblasti.

» *Nedavno sam pročitao memoare jednog njemačkog državnika iz prošlog vijeka koji primjećuje da korupcija nigdje nije tako kreativna kao na Balkanu. Kao ilustraciju on pominje primjer sudije koji bi uzimao mito od obje strane u procesu, uz obećanje da će im vratiti novac ako ne bude u mogućnosti da presudi u njihovu korist. Nakon što bi presudio po pravdi, novac bi odmah vratio strani koja je izgubila slučaj, a koja bi najčešće odbila da ga uzme vjerujući da on mora biti pošten čim želi da vrati novac. Kakva su Vaša iskustva u pogledu fenomena korupcije u Crnoj Gori i na Balkanu uopšte?*

Po mom mišljenju, korupcija je prisutnija na Balkanu nego drugdje iz mnogo razloga, historijskih kao i onih vezanih za razvoj regiona u posljednjih nekoliko decenija. To, takođe, znači da korupcija nije samo balkanski problem. Do prije nekoliko godina njemačke kompanije su čak imale pravo na oslobođanje od poreza za mito koje su dale kako bi pobijedile na tenderima u drugim zemljama. Lično sam, međutim, uvjeren da korupcija ima negativne posljedice po društvo u cjelini, jer podriva

Kao nekom sa strane, nevjerovatno mi je vidjeti koliko je malo crnogorsko društvo podijeljeno i kako se to ogleda u medijima. Žalosno niske ocjene koje Crna Gora dobija od strane organizacija poput Freedom House ili Reportera bez granica dovoljno govore o tome.

Vlade više da urade da zaustave ilegalni odlazak svojih građana u zapadnu Evropu

» *Kako komentarišete situaciju u regionu, koji se povremeno suočava sa jakim tenzijama u odnosima između zemalja zapadnog Balkana?*

Crna Gora ima dobre odnose sa svim susjedima i time doprinosi miru i stabilnosti u regionu. No, slažem se da se region suočava sa mnogim izazovima. Jedan od ključnih problema je kako unaprijediti socijalnu i ekonomsku situaciju među siromašnijim slojevima stanovništva u svim zemljama regiona.

Za mene je teško da prihvatim da hiljade građana zapadnog Balkana ilegalno odlazi u zapadnu Evropu, posebno u Njemačku, dok su njihove matične zemlje kandidati za članstvo u EU i čak započele pregovore o pristupanju. Po meni bi bilo opravdano očekivati više napora od strane regionalnih vlada da zaustave ovaj tip migracija.

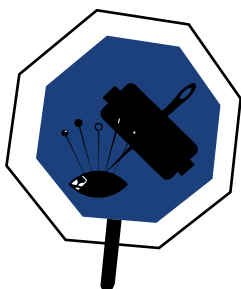
povjerenje i urušava ekonomski i socijalni napredak. Zahvaljujući posebno aktivnostima civilnog društva, nevladinog sektora poput Transparency International, svijest o problemu korupcije je porasla. Zato svi moramo težiti da se borimo protiv korupcije i da jačamo nadležne institucije ka tom cilju.

V.Žugić

Gudrun Elizabet Štajnaker

Svaki deseti proizvod od tekstila falsifikat

Proizvođači proizvoda od tekstila i kože u EU godišnje gube više od 26 milijardi eura zbog proizvodnje i distribucije falsifikovane odjeće, obuće i aksesoara, poput marama, pojaseva i rukavica.

Prodaja falsifikovane garderobe, cipela i aksesoara u EU učestvuje u ukupnoj prodaji sa gotovo

10%, pokazalo je novo istraživanje Kancelarije za harmonizaciju unutrašnjeg tržišta (OHIM), agencije EU za zaštitu intelektualne svojine.

Među članicama EU, najveći gubitak u prodaji zbog lažnih tekstilnih proizvoda i proizvoda od kože bilježi se u Italiji. Izgubljeni prihod zbog takve robe znači i gubitak 363.000 radnih mjesta jer proizvođači i maloprodavci, koji posluju po zakonu, manje proizvode i prodaju nego što bi to radili da nema falsifikovane robe i zato zapošljavaju manje radnika.

Ukinuli "naknadu za stojanje uz šporet"

Ustavni sud Njemačke 21. jula je poništio tzv. „naknadu za stojanje uz šporet“ - naknadu za roditelje djece koji ih odgajaju bez dadilja i vrtića. Ovim je okončan dug spor između bavarskih konzervativaca od kojih je potekla ideja za

uvođenje ovakve naknade i socijal-demokrata koji u tome vide podstrek da žene ostanu kod kuće.

Ovaj spor ilustruje duboke razlike u pogledima na razna društvena pitanja između socijal-demokrata i konzervativaca koji zajedno čine koalicionu vladu u Njemačkoj. Zakonom iz 2013. koji je osporio Ustavni sud predviđeno je da roditelji djece koji ih odgajaju kod kuće dobiju mjesečnu naknadu od 150 eura. Ustavnom sudu se obratila regionalna socijal-demokratska vlada iz Hamburga sa sjevera zemlje, a ova institucija se nije izjašnjavala o sadržaju zakona, već je ocijenila da je federalna vlada u ovom slučaju zašla u nadležnosti regionalnih vlasti i da nije nadležna za ta pitanja.

Protivnici ove naknade smatraju da ona podstiče žene da ostanu kod kuće jer gotovo sav teret vaspitanja djece onda pada na njih, kao i da obeshrabruje domaćinstva sa skromnijim prihodima da angažuju dadilju ili djecu pošalju u vrtiće, iako je dokazano da kolektiv povoljno utiče na razvoj.

Italija protiv mocarele od mlijeka u prahu

Sir mocarela pravljen od mlijeka u prahu mogao bi uskoro da se nađe u prodaji u Italiji zbog evropskog principa slobode kretanja robe. EK je zatražila od Italije da izmijeni propise kako bi se omogućila proizvodnja i prodaja

sireva proizvedenih od zamjenskih sastojaka. Komisija je krajem maja uputila pismo italijanskoj Vladi u kojem je, pod prijetnjom kazni, zatražila da se ukine zakon iz 1974. kojim se zabranjuje prodaja mliječnih proizvoda pravljenih od kondenzovanog ili mlijeka u prahu. Prema evropskim propisima, Italija treba da dozvoli domaćim proizvođačima da koriste ove sastojke, ali i da otvori tržište stranim proizvodima proizvedenim na bazi zamjenskih sastojaka. To je izazvalo negodovanje lokalnih proizvođača i pristalica domaće proizvodnje koji su ocijenili da je riječ o najnovijem "diktatu iz Evrope" i "jeresi".

Grci sele firme u Bugarsku

Najmanje 11.000 grčkih kompanija suočenih sa dubokom ekonomskom krizom u zemlji utočište je našlo u susjednoj Bugarskoj, zemlji jeftine radne snage i ujedno najsiromašnijoj članici EU. U Bugarsku se sele na

prvom mjestu kompanije koje posluju sa zapadnim zemljama, ali i sve one koje žele da iskoriste prednost nižih poreza i predvidivog poslovnog okruženja.

Grčka preduzeća su u posljednjih šest godina investirala u bugarsku ekonomiju oko pet milijardi eura. Oko 120 velikih grčkih kompanija je početkom 21. vijeka otvorilo poslovnice i pogone u Bugarskoj u oblastima maloprodaje, metalurgije, distribucija goriva, građevine i nekretnina. Međutim, iako je grčka kriza stavila tačku na veliku migraciju biznisa 2009. sve veći broj malih i srednjih preduzeća nastavio je da se seli u Bugarsku kako bi iskoristili prednosti niskih poreza.

Zašto u Njemačku dolazi sve više izbjeglica iz regiona, iako su njihove šanse za dobijanje azila skoro nikakve

„Istina o lažnim izbjeglicama sa Balkana“

U Njemačku dolazi sve veći broj izbjeglica sa zapadnog Balkana, iako su njihove šanse za dobijanjem azila minimalne. No zašto onda dolaze, pitanje je kojim se bave njemački mediji. Nedjeljnik „Focus“ donosi članak pod provokantnim naslovom „Istina o lažnim izbjeglicama“ u kojem se navodi da sve više izbjeglica iz jugoistočne Evrope dolazi u Njemačku, uprkos činjenici da one skoro nemaju nikakvih izgleda za sticanjem prava na azil. „Focus“ navodi da je od početka godine zahtjev za azilom u Njemačkoj podnijelo više od 179.000 osoba i da bi se taj broj do kraja godine mogao povećati na 450.000. „Najveći broj tih ljudi dolazi iz zemalja zapadnog Balkana. Samo

Manfred Schmidt, predsjednik Saveznog ureda za migraciju i izbjeglice, smatra da se iza podnošenja zahtjeva za azil iz balkanskih zemalja krije jedan problem – njemački sistem obrade zahtjeva. Izbjeglice iz tih zemalja, koje su definisane kao sigurne zemlje, koriste dug proces obrađivanja zahtjeva za azil u Njemačkoj kako bi za to vrijeme dobijale novac

Zašto izbjeglice dolaze u Njemačku?, pitanje je na koje Mappes-Niediek odgovara: „Zato što je Njemačka za Balkan uvijek bila zemlja u koju su se njeni građani iseljavali. Mnogi u Njemačkoj imaju prijatelje ili rođake“.

s Kosova je u Njemačku stiglo više od 31.000 tražitelja azila što je u odnosu na prethodnu godinu plus od 1.188%. Iz Albanije je više od 22.000 tražitelja azila u Njemačkoj što je porast za 468%. Iz Srbije je takođe došlo više od 15.000 osoba“.

Dnevnik „Südwest Presse“ je objavio članak **Norberta Mappes-Niedieka**, dobrog poznavaoa prilika na Balkanu, u kojem on odgovara na nekoliko pitanja o izbjegličkom talasu sa zapadnog Balkana. On piše kako većina izbjeglica dolazi iz Albanije i da se broj tražitelja azila iz te zemlje ove godine povećao za sedam puta. Takođe, mnogi dolaze iz Srbije, Makedonije, Crne Gore i s Kosova. Mappes-Niediek navodi kako izbjeglice u Njemačku dolaze zbog nedostatka ekonomske perspektive u svojoj zemlji: „Nezapošljenost na Kosovu je preko 50%. Posebno katastrofalna situacija je u strukturalno slaboj Crnoj Gori“.

U tekstu se dalje navodi kako većina tražitelja azila sa zapadnog Balkana u Njemačkoj nijesu Romi i da na zapadnom Balkanu, ako se izuzme nekoliko slučajeva u Makedoniji, nema političkog gonjenja. Kada je riječ o Romima, Mappes-Niediek navodi da su oni najviše diskriminirani jer predstavljaju najsiromašniju kategoriju građana. „Iako je zdravstvena zaštita teoretski besplatna, ljekari i bolnice od Roma traže novac koji oni uglavnom nemaju. Novac, dakle, traže od onih koji su zbog loših životnih uslova uglavnom hronično bolesni. U prepunim razredima se nad romskom djecom često vrši mobing“.

Zašto izbjeglice dolaze u Njemačku?, pitanje je na koje Mappes-Niediek odgovara: „Zato što je Njemačka za Balkan uvijek bila zemlja u koju su

se njeni građani iseljavali. Mnogi u Njemačkoj imaju prijatelje ili rođake“.

On, takođe, ističe da talas izbjeglica sa zapadnog Balkana ne bi u znatnoj mjeri smanjio ponovno uvođenje viza, niti podizanje zaštitne ograde što je uradila Mađarska na granici sa Srbijom. „Ako tačno znaju gdje će putovati i ako imaju novac, onda gotovo svi sa zapadnog Balkana mogu legalno koristiti granične prelaze s Mađarskom. Za ostale postoji dovoljan broj slobodnih kanala, preko Hrvatske ili Bosne i Hercegovine. Pritisak na vlade, takođe, ne pomaže. Pritisak ne može stvoriti ekonomske perspektive i time ukloniti glavni razlog za bijeg“, piše pored ostalog Norbert Mappes-Niediek u listu „Südwest Presse“.

„Augsburger Allgemeine“ se pita zašto sa Balkana dolazi tako veliki broj izbjeglica iako su njihovi izgledi za dobijanje azila minimalni? „Osoba koja bi to trebala znati, na iznenađenje mnogih, izjasnila se u jednom televizijskom intervjuu: **Manfred Schmidt**, predsjednik Saveznog ureda za migraciju i izbjeglice. On smatra da se iza podnošenja zahtjeva za azil iz balkanskih zemalja Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine krije jedan problem a to je njemački sistem obrade zahtjeva.

Izbjeglice iz tih zemalja, koje su definisane kao sigurne zemlje, koriste dug proces obrađivanja zahtjeva za azil u Njemačkoj kako bi za to

Nedjeljnik „Focus“ navodi da je od početka godine zahtjev za azilom u Njemačkoj podnijelo više od 179.000 osoba i da bi se taj broj do kraja godine mogao povećati na 450.000.

vrijeme dobijale novac.

U Njemačkoj je iz ove regije više od 60.000 osoba podnijelo zahtjev za azil što je dvostruko više nego iz Sirije“, podsjeća „Augsburger Allgemeine“.

List „Tagesspiegel“ se bavi i lažnim izbjeglicama s Balkana i donosi zaključak kako „zahtjevi za azil ne bi trebali biti ni preuzimani od osoba koje nemaju izgleda da ga dobiju“. Novinar ovog lista smatra i da prijedlog Bavarske o „prihvatnom centru“ za balkanske izbjeglice zaslužuje podršku. „Onaj tko želi pomoći diskriminisanim manjinama na Balkanu mora provjeriti koji programi EU-a tamo djeluju. Samo pritisak na tamošnje vlade će nešto promijeniti“, piše pored ostalog u listu „Tagesspiegel“.

Izvor: DW.DE

Poglavlje 31: Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika

Piše: Nikola Djonović

U okviru poglavlja 31, pregovori se vode o ukupnom bezbjednosnom i odbrambenom sistemu Evropske unije, radi očuvanja temeljnih i zajedničkih vrijednosti EU, jačanja međunarodne bezbjednosti i mira, kao i identiteta EU na međunarodnoj sceni. Zajednička vanjska i bezbjednosna politika i Zajednička bezbjednosna i odbrambena politika zasnivaju se na strateškim dokumentima, na zakonskim aktima i posebno na pravno obavezujućim međunarodnim sporazumima. EU regulativa u ovoj oblasti jeste ona koja proizlazi od političkih deklaracija, zajedničkih akcija, pozicija i sporazuma. Da bi država članica bila u stanju da vodi politički dijalog u okviru Zajedničke vanjske i bezbjednosne politike ona mora uskladiti svoje domaće propise sa EU deklaracijama, mora učestvovati u EU akcijama i primjenjivati restriktivne mjere koje primjenjuje i EU.

Konkretnije, ovo poglavlje obuhvata politički dijalog sa EU, pitanja odnosa države kandidata sa EU i njenim institucijama, saradnju sa međunarodnim organizacijama (posebno sa Ujedinjenim nacijama i Savjetom Evrope),

razvijen sistem kontrole naoružanja, evropsku bezbjednosnu i odbrambenu politiku usmjerenu na razvoj civilnih i vojnih kapaciteta za međunarodno spriječavanje sukoba i upravljanje kriznim situacijama, saradnju sa NATO savezom i borbu protiv terorizma.

Za sprovođenje ovih aktivnosti zadužena je Direkcija za EU koje funkcioniše u okviru Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, a čiji je osnovni cilj unaprijeđenje saradnje Crne Gore sa EU. Direkcija se bavi poslovima koji se odnose na prikupljanje, čuvanje i stručnu obradu o političkim, bezbjednosnim i drugim aktivnostima EU. Takođe, bavi se pripremom i učestvovanjem u razgovorima, konferencijama i okruglim stolovima iz oblasti političke saradnje sa EU, spoljne i bezbjednosne politike EU, pripremom materijala za informisanje Vlade o političkom dijalogu i spoljnoj i bezbjednosnoj politici EU. Dodatno, jedna od relevantnih funkcija ovog tijela jeste i koordinacija i saradnja sa Stalnom misijom Crne Gore pri EU u Briselu i Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori.

Jedna od obaveza Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija biće dalje razvijanje diplomatske službe, kao i unaprijeđenje same organizacije Direkcije za EU. Trenutne administrativne strukture su male: Crna Gora ima 21 ambasadu, 6 stalnih misija i 2 generalna konzulata. Diplomatsku službu čini 238 službenika u Podgorici (89) i u inostranstvu (149).

Crna Gora je od nezavisnosti 2006. uspostavila bliske političke konsultacije sa državama članicama EU. Institucionalni okvir za uspostavljanje političkog dijaloga je uspostavljen osnivanjem Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje, odmah nakon stupanja na

snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 1. maja 2010. Crnu Goru je do sad priznalo 157 država, dok je sa 156 država uspostavila diplomatske odnose. Crnogorska vanjska politika je karakteristična po dobrosusjedskim odnosima i regionalnoj saradnji. Naime, Crna Gora aktivno učestvuje u regionalnim organizacijama regiona jugoistočne Evrope, Centralnoevropske inicijative (CEI), Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECP) i Jadransko-jonske inicijative (JJI).

Za ovo poglavlje je bitan i dio koji se tiče restriktivnih mjera. Restriktivne mjere predstavljaju svako ograničenje, posebnu naknadu (osim carina, domaćeg poreza ili administrativne naknade za pružene usluge) uslov, dozvolu, odobrenje ili drugu mjeru državnog organa koje za posljedicu imaju ograničenje spoljne trgovine. U tom dijelu Crna Gora primjenjuje sve restriktivne mjere Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija i restriktivne mjere Evropske unije.

Crna Gora učestvuje u međunarodnim režimima kontrole izvoza i instrumentima neprolifracije oružja masovnog uništenja. To se odnosi na neprolifraciju i strategije za masovno uništenje-malokalibarsko i lako naoružanje (WMD/SALW). Usklađenost sa međunarodnim obavezama u oblasti

malokalibarskog i lakog naoružanja, uključujući i ciljeve Strategije o malokalibarskom i lakom naoružanju Crna Gora obezbjeđuje kroz nacionalno zakonodavstvo.

Što se tiče dijela koji se odnosi na nuklearne zaštitne mjere, Crna Gora je potpisnica Sporazuma o sveobuhvatnim zaštitnim mjerama i Dodatnog protokola sa IAEA (International Atomic Energy Agency je svjetski centar za saradnju u nuklearnom polju, uspostavljen je 1957. kao tijelo unutar Ujedinjenih nacija. Sarađuje sa zemljama članicama i više partnera u cilju promocije sigurne i bezbjedne nuklearne energije).

Saradnja sa međunarodnim organizacijama je na zavidnom nivou. Crna Gora je članica Ujedinjenih nacija, OEBS-a, Savjeta Evrope, Svjetske trgovinske organizacije, Svjetske zdravstvene organizacije i ostalih važnih međunarodnih organizacija i sporazuma. Takođe, na polju euroatlantskih integracija Crna Gora je u decembru 2009. pozvana u Akcioni plan za članstvo u NATO (MAP - The Membership Action Plan - NATO-a je program savjeta, pomoći i praktične podrške prilagođen individualnim potrebama zemalja koje žele da se pridruže Savezu. Učešće u MAP-u ne mora prejudicirati bilo koje odluke Saveza na buduće članstvo). Takođe,

potpisivanjem Sporazuma o bezbjednosnim procedurama za razmjenu i zaštitu povjerljivih informacija sa EU dodatno se unaprijedila ova oblast.

Poslednji dio ovog poglavlja odnosi se na upravljanje civilnim i vojnim krizama. Crna Gora je učestvovala u međunarodnim mirovnim misijama poput UNMIL (misija Ujedinjenih nacija u Liberiji, koje su osnovana septembra 2003. radi praćenja sporazuma o prekidu vatre), ISAF (NATO-sigurnosna misija u Afganistanu osnovana od strane Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 20. decembra 2001. Rezolucijom 1386, kao što je predviđeno Sporazumom iz Bona. Snage su angažovane u ratu u Afganistanu od 2001 do danas), i EU NAVFOR (Operacija Atalanta je mirovna misija u Somaliji, ona je ujedno i prva pomorska operacija EU).

Zajednička vanjska i bezbjednosna politika jeste jedno od važnijih poglavlja i zahtjeva jačanje Vladinih kapaciteta u cilju bolje koordinacije i ispunjavanja obaveza iz sporazuma i strateških dokumenata. Uključivanjem Crne Gore u postojeće odbrambene i razvojne mehanizme i mirovne misije omogućava se neophodna saradnja, razvoj sopstvenih kapaciteta i otvaranje novih radnih mjesta.

Crna Gora kao mala država će uvijek naići na poteškoće prilikom borbe protiv organizovane trgovine drogom, ilegalne trgovine oružja za masovno uništenje, cyber kriminala, ilegalnih migracija, kao i posebno ekoloških incidenata i prirodnih katastrofa. Upravo iz ovih razloga potrebno je blisko sarađivati sa drugim državama, a euroatlanske integracije i integracija u evropsku bezbjednosnu arhitekturu su neki od djelotvornih mehanizama.

Glavna predrasuda kada je u pristupanje EU, i samim tim i Zajedničkoj vanjskoj i bezbjednosnoj politici jeste činjenica da pored ekonomske dobiti koje zemlje „mladih demokratija“ ostvaruju ulaskom u EU, one isto tako imaju i određena ograničenja kada je u pitanju njihov suverenitet. Kao integralni dio EU, zemlje Istočne i Centralne Evrope su morale u znatnoj mjeri ograničiti svoj suverenitet koji je, od ulaska u EU, prenešen na nadnacionalni nivo. Proces prilagođavanja zemalja „mladih demokratija“ veoma je spor i mukotrpan i EU mora pokazati visoku dozu razumjevanja za postepeno usklađivanje procesa donošenja odluka.

IV nacionalna konferencija o borbi protiv korupcije u obrazovanju

«Da samo znanje donosi zvanje!»

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je u saradnji sa Helenskom fondacijom za međunarodne odnose ELIAMEP, organizovao 9. jula IV nacionalnu konferenciju o borbi protiv korupcije u obrazovanju pod nazivom «Da samo znanje donosi zvanje!». Konferencija je dio istoimenog projekta, koji CGO sprovodi uz podršku EU posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori, a uz kofinansiranje Heinrich Boll fondacije.

Daliborka Uljarević, izvršna direktorka CGO-a, na otvaranju je istakla da je „značajan broj naših postojećih kriza rezultat pomanjkanja upravo obrazovanih kadrova sa integritetom i zato naša stopa tolerancije prema korupciji u obrazovanju treba da bude nula“. Prema njenim riječima „korupcija u obrazovanju je najizraženija u visokoškolskim ustanovama, gdje su mogućnosti zloupotrebe i koristi od te zloupotrebe najveće, a štetu trpi Budžet Crne Gore, studenti, i cijelo društvo u konačnici“. Posebno se osvrnula na goruća pitanja u ovoj oblasti koja se odnose na finansijsko poslovanje UCG, prenormiranost, zatim dupla zapošljavanja, plagijate itd. Ona je najavila da će CGO u narednih godinu dana dokumentovano predstaviti neke ilustrativne slučajeve plagijata predstavnika akademske zajednice i funkcionera.

Duško Marković, potpredsjednik Vlade Crne Gore je ocijenio da je „sasvim opravdano obrazovanje označeno kao oblast od posebnog rizika kada je riječ o korupciji. S aspekta posljedica, možda je riječ i o najosjetljivijoj i najrizičnijoj oblasti. Iz prostog razloga jer ona horizontalno utiče na sva ostala polja, budući da kroz proces obrazovanja prolaze svi oni koji će imati odgovornost i u privatizaciji, i u zdravlju, i u javnim nabavkama, i u urbanizmu, i u lokalnoj samoupravi. Da ne govorimo o pravosuđu i agencijama za sprovođenje zakona“.

Radmila Vojvodić, rektorka Univerziteta Crne Gore, je ukazala da su Univerziteti garanti postojanosti zajednice u kojoj djeluju. „Bez njih ne možemo govoriti ni o identitetu ni o vrijednosti društva. Mi upravo prolazimo kroz tranziciono iskustvo i ne možemo kvalitetno pribjeći promjenama a da svi sudionici društva ne razumiju razloge“, kazala je rektorka.

Na konferenciji se govorilo o visokom obrazovanju u Crnoj Gori: pravnom okviru i usklađenosti sa standardima i praksama EU gdje je **Branka Tanasijević**, predsjednica skupštinskog Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport navela je da je korupcija u obrazovanju veliki problem upravo jer su kvalitetni ljudski resursi neophodni za napredovanje društva. Mubera Kurpejović, pomoćnica ministra prosvjete, kazala je da je „vizija obrazovanja - efektivno, kvalitetno i fleksibilno obrazovanje kao jedan od najbitnijih faktora ekonomskog i civilnog razvoja,

koje za rezultat ima ljudske resurse sa konkurentnim znanjem, vještinama i sposobnostima za tržište rada i koje omogućava jednake mogućnosti za lični i profesionalni razvoj kao i socijalnu uključenost u društvo zasnovano na znanju“. Prof. dr Maja Bačović, prorektorica Univerziteta Crne Gore, ocijenila je da je „osnovni etički princip rada naučnika intelektualno poštenje, koje se ogleda u korektno primijenjenim metodama, kritičkom ispitivanju dobijenih rezultata i njihovom autentičnom objavljivanju“. Prof. dr Nenad Vuković, rektor Univerziteta Mediteran istakao da je institucija sa koje dolazi „prošla kroz mnogo poteškoća, jer privatno obrazovanje nema tradiciju u Crnoj Gori. Prof. dr Đorđije Borozan, prorektor Univerziteta Donja Gorica, smatra da sve „visokoškolske institucije imaju za cilj visok kvalitet obrazovanja, to nam je zajednički cilj i tome doprinosi novi zakon o obrazovanju koji je donešen.“

Mobilnost studenata, sistem raspodjele stipendija i smještaja u studentskim domovima bili su tema drugog panela tokom kojeg je Snežana Kaluđerović, koordinatorka programa u CGO-u, naglasila da je suštinski posvećen studentima „koji su po našoj ocjeni, nedovoljno u fokusu diskusija o visokom obrazovanju, posebno kad je riječ o onim temama koje direktno utiču na uslove njihovog studiranja i na mogućnost mobilnosti, koja je i u osnovi reformisanog sistema visokog obrazovanja“. Božidarka Malešević - Marković, načelnica Direkcije za učenički i studentski standard u Ministarstvu obrazovanja, pojasnila je da „odluku o dodjeli i prestanku kredita stipendija donosi komisija koju imenuje ministar“. Miloš Pavićević, predsjednik Studentskog parlamenta UCG, je govorio o sistemu raspodjele stipendija i smještaja u studentskim domovima. Balša Lubarda, predsjednik Udruženja studenata UDG, je istakao da studenti ove obrazovne jedinice imaju priliku da u okviru sopstvenih obrazovnih programa učestvuju u različitim programima mobilnosti. Wanda Tiefenbacher, međunarodna saradnica na programima u CGO-um je napravila poređenje sa raspodjelom stipendija u zemljama Evropske unije. Maria Glišić, koordinatorka u Regionalnoj kancelariji Heinrich Böll fondacije, zaključila je da ne postoje velike razlike u akademskoj situaciji u regionu.

Cilj konferencije je bio da se na najvišem nivou, u prisustvu stručnjaka iz ove oblasti, predstavnika državnih i međunarodnih institucija, NVO sektora, akademske zajednice, kao i ostalih zainteresovanih strana, otvori diskusija o izazovima u oblasti visokog obrazovanja, a posebno imajući u vidu da Evropska komisija u svojim izvještajima o napretku Crne Gore apostrofirala oblast obrazovanja kao izuzetno osjetljivo područje za korupciju.

Svetlana Pešić

Fizička neaktivnost bi mogla da postane najveći problem javnog zdravlja u 21. vijeku

Dižite se se sa stolice!

Prema nalazima Svjetske organizacije zdravlja, nedostatak fizičke aktivnosti, uz nezdravu ishranu, je jedan od ključnih faktora za razvoj težih neprenosivih bolesti poput kardiovaskularnih bolesti, raka i šećerne bolesti. Od 30 % do 70% građana Evropske unije su debeli, dok se 10% do 30% smatra klinički gojaznim, tvrdi ista institucija, i upozorava da će se ukoliko ne preduzme određene mjere Evropa suočiti sa krizom gojaznosti u narednih nekoliko decenija.

Kako bi se zaustavila ova "epidemija", Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje 150 minuta umjerene fizičke aktivnosti nedjeljno. Prema njihovim studijama, već to je dovoljno da se smanji rizik od srčanih bolesti za 30%, rizik od šećerne bolesti za 27%, a rizik od raka dojke i debelog crijeva za 21-25%. Za sada se, međutim, Evropljani kreću mnogo manje od toga.

Fizička neaktivnost bi mogla da postane najveći problem javnog zdravlja u 21. vijeku. Nedostatak aktivnosti i kondicije se smatraju jednako dobrim indikatorima zdravstvenog rizika kao pušenje ili pretjerana gojaznost, a posljedice rasprostranjene neaktivnosti po budžet javnog zdravstva mogu biti prilične.

Prošlogodišnje istraživanje Eurobarometra je pitalo građane EU koliko se bave fizičkom aktivnošću i sportom, i uporedilo ove rezultate sa onima iz istraživanja sprovedenih 2002. i 2009. Utvrđeno je da se broj osoba koje nikada ne vježbaju i ne bave se sportom čak povećao za 3% u odnosu na 2009. - sa 39% na 42%.

Iako 48% ispitanika kaže da se bavi nekom fizičkom aktivnošću u rekreativne svrhe ili nezvezano za bavljenje sportom - na primjer, voze biciklo, rade u bašti ili plešu makar

Od 30 % do 70% građana Evropske unije su debeli, dok se 10% do 30% smatra klinički gojaznim, navodi se u analazi Svjetske zdravstvene organizacije, i upozorava da će se ukoliko ne preduzme određene mjere Evropa suočiti sa krizom gojaznosti u narednih nekoliko decenija

jednom nedjeljno, 30% kaže da se uopšte ne bave nikakvom fizičkom aktivnošću.

Oko dvije trećine ispitanika kaže da u prosjeku provodi 2.5 do 8.5 sati dnevno sjedeći, što je 5% više u odnosu na 2002. Uz to, 11% ispitanika kaže da sjedi i više od 8.5 sati dnevno.

Nedovoljna fizička aktivnost se smatra djelimičnim uzrokom preko pola miliona smrti godišnje u Evropskoj uniji, a ta brojka će se samo povećavati, tvrdi se u izvještaju pod nazivom "Ekonomski troškovi nedostatka fizičke aktivnosti u Evropi" koji je objavio Centar za ekonomska i poslovna istraživanja.

"Neaktivnost je zdravstveni problem koji gomila probleme za budućnost", kaže **Vicky Pryce**, jedan od glavnih autora studije. "To nije statičan problem. Ako ljudi ne počnu više da se kreću, rizik će se samo povećavati kako godine prolaze".

Izvještaj pokazuje da se četvrtina odraslih Evropljana i četiri od pet tinejdžera ne kreću dovoljno, i da nedostatak fizičke aktivnosti košta članice EU preko 80 milijardi eura godišnje kroz troškove liječenja bolesti koje su povezane sa neaktivnošću, poput visokog srčanog pritiska, šećerne bolesti, raka debelog crijeva i raka dojke.

Građani, pa samim tim i njihove vlade, su obično najviše zainteresovani za obezbjeđenje odgovarajućih uslova liječenja tih bolesti, i za to su spremni da odvoje značajne sume novca.

Mnogo je manje interesovanja za programe prevencije, poput onih koji bi podstakli ljude da se više kreću, iako su oni znatno jeftiniji, tvrdi **Mogens Kirkeby**, predsjednik Međunarodne asocijacije za sport i kulturu (ISCA). "Sa političke strane, znamo da preventivne mjere nijesu naročito privlačne", kaže on. "Liječenje je privlačno, jer zvuči kao da se nešto ozbiljno preduzima. Ali prevencija je mnogo zabavnija, i mnogo jeftinija".

Promovisanje fizičke aktivnosti i obrazovanja je u nadležnosti nacionalnih vlasti, iako u posljednjih nekoliko godina institucije na nivou EU pokušavaju da se uključe u raspravu o tome kako podstaći građane da se više kreću.

Savjet Ministara EU je tako 2013. usvojio preporuke o promociji fizičke aktivnosti koja pozitivno utiče na zdravlje u cilju podsticanja saradnje između različitih sektora, od obrazovanja do urbanizma i radnog okruženja. Aprila ove godine, Evropska agencija za zdravlje i zaštitu na radu je dodijelila nagrade preko sto evropskih kompanija koje podstiču veću fizičku aktivnost zaposlenih u cilju smanjenja stresa

Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje 150 minuta umjerene fizičke aktivnosti nedjeljno. Prema njihovim studijama, već to je dovoljno da se smanji rizik od srčanih bolesti za 30%, rizik od šećerne bolesti za 27%, a rizik od raka dojke i debelog crijeva za 21-25%. Za sada se, međutim, Evropljani kreću mnogo manje od toga

na radnom mjestu. Kako bi privoljeli građane da se više bave sportom i drugim fizičkim aktivnostima, Evropska komisija takođe planira da u septembru ove godine organizuje Evropsku nedjelju sporta. Stotine događaja će biti organizovano širom EU, a cilj je da se što je više moguće ljudi zainteresuje za sport i ohrabri da se bavi nekom fizičkom aktivnošću, bez obzira na njihovu starost, kondiciju ili socijalni status.

Uprkos tome, aktivisti zdravstvenih organizacija u EU tvrde da se građanima EU ne daje odgovarajući podsticaj da više vježbaju. "Pristup Komisije fizičkoj aktivnosti je previše usko fokusiran na promovisanje sporta, dok bi zaštita i unaprijeđenje zdravlja morali da budu uzeti u obzir u svim politikama", kaže **Nina Renshaw**, generalni sekretar NVO Alijansa za javno zdravlje. "To znači razmišljati o tome kako politike u drugim oblastima mogu uticati na povećanje fizičke aktivnosti u svakodnevnom životu", objasnila je Renshaw u intervjuu Euractiv-u.

Ona je navela primjere transportne politike i regionalnih fondova kao najočiglednije oblasti u kojima bi EU mogla mnogo više da doprinese tako što bi promovisala aktivnije načine gradskog kretanja, uključujući šetnju i vožnju bicikla.

"Politike EU imaju upravo suprotan efekat i još ohrabruju planiranje koje kao prioritet uzima automobilski prevoz, posebno u politici regionalnog razvoja, gdje se sve vrti oko

Evropska nedjelja sporta

Evropska nedjelja sporta je nova inicijativa Evropske komisije koja će se prvi put održati u periodu od 7. do 13. septembra ove godine. Cilj ove inicijative je da promoviše sport i fizičku aktivnost širom Evrope. Evropska nedjelja sporta će biti organizovana oko 4 tematska dana: Obrazovne ustanove, Radna mjesta, Otvoreni prostor, Klubovi i fitnes centri. Veliki broj aktivnosti će biti organizovan u ovim prostorima na lokalnim, regionalnim, nacionalnim i na nivou EU, i uključivaće puno različitih aktera, kako bi se pokazalo da je vježbanje moguće na različitim mjestima i da može predstavljati dobru zabavu za sve uzraste.

Organizacija Evropske nedjelje sporta je vrlo decentralizovana i sprovodi se u saradnji sa nacionalnim koordinatorima i mnoštvom partnerskih organizacija. Komisija planira i razne promotivne aktivnosti uz pomoć evropskih ambasadora sporta. Prvi članovi tima evropskih ambasadora sporta su fudbalske ikone **Steven Gerrard** i **Clarence Seedorf**, olimpijska pobjednica u gađanju glinenih golubova **Danka Barteková**, i četvorostruka osvajačica zlata u paralimpijskom skijanju **Marie Bochet**.

izgradnje puteva. Osim toga, EU dozvoljava subvencije i poreske olakšice za službena vozila i fosilna goriva - posebno dizel - što samo dodatno podriva naše zdravlje", upozorava Renshaw.

Vezivanje programa za podsticanje kretanja za programe regionalnog razvoja se čini naročito dobrom idejom ako se imaju u vidu razlike u fizičkoj aktivnosti između razvijenijih zemalja na sjeveru Evrope i onih manje razvijenih na jugu i istoku.

Čak 70% ispitanika u Švedskoj kaže da vježba ili se bavi sportom najmanje jednom nedjeljno, a njihov broj je sličan i u Danskoj (68%), Finskoj (66%) i tek nešto manji u Holandiji (58%) i Luksemburgu (54%). To su, takođe, zemlje koje su poznate po jako dobroj biciklističkoj infrastrukturi, gdje se bicikl smatra uobičajenim prevoznim sredstvom a ne tek objektom za rekreaciju. Na drugoj strani, 78% ispitanika u Bugarskoj kaže da nikada ne vježba niti se bavi ikakvom fizičkom aktivnošću, a taj broj je dosta visok i na Malti (75%), u Portugalu (64%), Rumuniji (60%) i Italiji (60%).

Izvor: EurActiv

CGO i fondacija Friedrich Ebert raspisuju OGLAS za polaznike XXVI generacije

ŠKOLE DEMOKRATIJE

– škole za izučavanje demokratije od teorije do prakse –

Školu čini 5 modula u ukupnom trajanju od četiri mjeseca. Nastava će se izvoditi jednom do dva puta nedjeljno, u trajanju od dva sata. Sve troškove pokriva fondacija Friedrich Ebert i Centar za građansko obrazovanje (CGO), uz obavezu polaznika/ce da pohađa najmanje 80% programa. Nakon završene Škole učesnici dobijaju diplomu i stiču pravo na dalje usavršavanje. Pravo učešća imaju kandidati koji žele da doprinesu razvoju demokratije i građanskog društva u Crnoj Gori. Kandidati su dobrodošli bez obzira na godine, pol, nacionalnost, vjeru ili uvjerenja, uz naznaku da prednost imaju aktivisti političkih partija, nevladinih organizacija i svi oni koji pokazuju visok stepen društvenog aktivizma.

Program Škole demokratije osmišljen je na način da pruži šire razumijevanje ideje demokratije i načina na koji se ta ideja primjenjuje u različitim društvenim sferama. Više o samoj školi možete pročitati na <http://cgo-cce.org/programi/demokratija/skola-demokratije/#.Vdr5OfmqpBd>.

Voditelj škole je prof. dr Radovan Radonjić, a uz njega sa polaznicima će raditi ugledni domaći i strani predavači.

Zainteresovani kandidati/kinje mogu podnijeti prijavu sa kraćom biografijom (CV) i motivacionim pismom najkasnije do **14. septembra 2015.** na e-mail adresu info@cgo-cce.org uz naznaku “**Za Školu demokratije**” ili **direktno popunjavanjem formulara**. Za sve dodatne informacije pozovite **020/665 112** ili posjetite CGO u Njegoševoj 36, I sprat, Podgorica.

Centar za građansko obrazovanje (CGO)
raspisuje **OGLAS** za polaznike **XXI** generacije

ŠKOLE ZA LJUDSKA PRAVA

– škole za izučavanje ljudskih prava od teorije do prakse –

Ako si srednjoškolac/ka, želiš da učiš o ljudskim pravima, upoznaš se i družiš sa vršnjacima/kinjama, proširiš i razmijeniš iskustva sa drugim mladim ljudima motivisanim da se aktivno angažuju u rješavanju problema sa kojima se društvo suočava, smatraš da nemaš dovoljno informacija i želiš da stekneš znanja i izgradiš vještine aktivnog učešća u zagovaranju i promociji ljudskih prava u svojoj školi i sredini u kojoj živiš, onda je Škola ljudskih prava mjesto i prilika za tebe!

Cilj Škole ljudskih prava je da kroz intenzivan višednevni kurs – predavanja, radionice, forum teatar, projekcije filmova, posjete institucijama – pruži učesnicima/cama znanja o konceptu ljudskih prava, počev od istorijata ideje ljudskih prava, razvoju ljudskih prava kroz generacije, kulturi ljudskih prava, principima demokratije, tolerancije, solidarnosti, nenasilne komunikacije, zakonodavnom okviru i institucionalnim mehanizmima koji stoje na raspolaganju građanima/kama kao sredstva zaštite ljudskih prava i zaštite od diskriminacije, pravima manjina (sa posebnim fokusom na vulnerabilne i marginalizovane grupe).

Škola, pored širokog teorijskih i praktičnog znanje o konceptu ljudskih prava, afirmiše kulturu ljudskih prava, inspirišući i motivišući mlade da se zalažu za svoja prava, kao i za prava onih koji nijesu u mogućnosti da to urade sami i osnažuje ih da imaju direktniji uticaj u društvu u budućnosti. Nakon završene Škole učesnici dobijaju diplomu i stiču pravo na dalje usavršavanje. Dodatno, biće pružena podrška učesnicima/cama da vlastite ideje pretoče u konkretne aktivnosti usmjerene ka unaprijeđenju ljudskih prava u svojim lokalnim sredinama.

Ko može da se prijavi za Školu ljudskih prava?

Redovni učenici/ce srednjih škola sa područja cijele Crne Gore.

Kako se prijaviti za Školu ljudskih prava?

Popunjavanjem prijave i slanjem iste na e-mail na info@cgo-cce.org, sa naznakom “**Za Školu ljudskih prava, XXI generacija**”

Rok za slanje prijave je 15. septembar 2015.

Škola je besplatna za odabrane polaznike/ce, što znači da troškove putovanja, hrane, smještaja, organizacije nastave i drugih aktivnosti vezanih za program snosi organizator. Detaljne informacije o programu Škole dobiće oni kandidati/kinje koji budu pozvani na Školu poslije procesa selekcije a na osnovu procjene prijave. Ako imate bilo kakvih pitanja slobodno nas kontaktirajte na info@cgo-cce.org ili na broj telefona: 020 665 112.

Sve troškove Škole pokriva CGO, uz podršku ambasade Velike Britanije u Crnoj Gori, kroz projekat “Youth build Montenegro”.

Upravljanje projektima

U periodu od 28. juna do 3. jula 2015, u Sofiji, u Bugarskoj, održan je seminar o upravljanju projektima u organizaciji *Balkans, Let's Get Up!*, kao nastavak ljetnje škole *"Rod i demokratija"*, koja je ponudila priliku učesnicima da predlože svoje ideje i da se one najbolje finansiraju od strane ove regionalne organizacije. Ideja koja stoji iza ovoga je da se mladi ljudi podstaknu da budu aktivni građani i građanke u svojim sredinama i da znanje koje su stekli na ljetnjoj školi primijene u svojim zajednicama produkujući promjene za koje smatraju da su neophodne, čime doprinose razvoju svoje zajednice ali i svom sopstvenom. U okviru ovog seminara su dodatno obrađene i sljedeće teme: timski rad, komunikacija, predstavljanje projekta potencijalnim partnerima i široj javnosti, SWOT analiza, upravljanje konfliktima, PR i marketing, izvještavanje, vođenje finansija itd. Seminar je okupio 28 mladih učesnika iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Makedonije, Bugarske, Slovenije, Rumunije, Grčke, Crne Gore i Srbije. Ispred Centra za građansko obrazovanje (CGO) učestvovala je **Željka Četković**, saradnica na programima.

Rad na ubrzanju razvoja zajednice

NVO Juventas, u saradnji sa NVO SOS telefon Podgorica, i Koalicijom za društvene promjene, a u okviru projekta *Ubrzanje razvoja zajednice - SPEED UP*, koji je podržan od strane Evropske komisije posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori organizovale su 10. jula 2015. okrugli sto na temu *"Efekti reforme stručnog obrazovanja"*. Na skupu su predstavljeni nalazi do kojih je došla Koalicija za društvene promjene u toku šestomjesečnog istraživanja i dvije studije koje se tiču razvoja nacionalnog okvira kvalifikacija, autora **Vlada Dedovića** (CEMI), kao i *Obrazovanje odraslih u Crnoj Gori* čija je autorka **Mira Popović**, saradnica na programima u Centru za građansko obrazovanje (CGO). Dodatno je predstavljen i dio studije koji se tiče povezanosti stručnog obrazovanja i tržišta rada na kojoj su radile **Ivana Vujović** iz Juventasa i **Ivana Smolović** iz SOS-a Podgorica.

U okviru istog projekta je 16. i 17. jula 2015. organizovana nacionalna konferencija *„Politike smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti“*. Naime, istraživački tim Juventas i SOS telefona je vršio monitoring sprovođenja četiri strategije: Strategije za razvoj socijalne i dječije zaštite, Strategije za zapošljavanje i razvoj ljudskih resursa, Strategije za borbu protiv nasilja u porodici i Nacionalnog strateškog odgovora na HIV. Nakon šestomjesečnog monitoringa izrađeni su izvještaji koji analiziraju stepen primjene i djelotvornosti do sada sprovedenih mjera definisanih ovim dokumentima, te nude prijedlog mjera za unaprjeđenje postojećeg stanja. Izvještaji su zasnovani na prikupljanju informacija putem zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama, analizi zakona, podzakonskih akata, kao i određenom broju sastanaka sa relevantnim institucijama. Nalazi izvještaja su predstavljeni na konferenciji. Ispred CGO-a na konferenciji je učestvovala **Mira Popović**, saradnica na programima.

Cilj projekta *Ubrzanje razvoja zajednice - SPEED UP* je jačanje uloge civilnog društva u daljoj harmonizaciji crnogorskih socijalnih politika sa standardima EU i davanje doprinosa procesu pristupanja Crne Gore EU. Koalicija se bavi monitoringom socijalnih politika u oblasti smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i predlaganjem i zastupanjem javnih politika u oblastima socijalne zaštite, zapošljavanja, zdravlja i obrazovanja.

Javna tribina Odbora za evropske integracije

U Podgorici je 3. jula 2015. održana javna tribina Odbora za Evropske integracije na temu „*Zakonodavstvo Crne Gore i EU u poglavljima 15 – Energetika i 19 – Socijalna politika i zapošljavanje*“, u Plavoj sali Skupštine Crne Gore. Moderator tribine bio je **Slaven Radunović**, predsjednik Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore, a panelisti **Alberto Cammarata**, šef Sektora za politiku, evropske integracije i privredu Delegacije EU u Crnoj Gori, **Angelina Živković**, v.d. generalnog direktora Direktorata za državne puteve Ministarstva saobraćaja i pomorstva i pregovarač za poglavlje 15 – Energetika i **Arijana Nikolić-Vučinić**, v.d. generalnog direktora Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje lica sa posebnim obrazovnim potrebama Ministarstva prosvjete i pregovarač za poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje.

U uvodnom obraćanju, predsjednik Odbora Slaven Radunović je kazao da je u oblasti energetike ključni globalni cilj povećanje energetske efikasnosti, dok oblast socijalne politike i zapošljavanja podrazumijeva borbu protiv izazova kao što su dugoročna nezaposlenost, nezaposlenost mladih, nesklad između raspoloživih i traženih vještina radne snage, regionalne razlike u nivou zaposlenosti i diskriminacije u zapošljavanju. Pregovaračica za poglavlje 15 Angelina Živković istakla je da je Crna Gora u velikoj mjeri uskladila svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom, a da je u toku izrada novog zakona o energetici, kojim će se država u potpunosti uskladiti sa Trećim energetskim paketom. Pregovaračica za poglavlje 19 Arijana Nikolić-Vučinić je kazala da pravnu tekovinu EU u ovoj oblasti čine radno pravo, zdravlje i sigurnost na radu, jednako tretiranje muškaraca i žena po pitanjima zapošljavanja i socijalne sigurnosti, politika zapošljavanja i socijalni dijalog. Ispred Centra za građansko obrazovanje (CGO) tribini je prisustvovao **Aleksandar Radonjić**, asistent na programima.

Iskustva NVO u procesu evropske integracije Crne Gore: postignuća i izazovi

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), u saradnji sa Udrugom za promicanje ljudskih prava i medijskih sloboda – Cenzura Plus, organizovao je konferenciju pod nazivom „Iskustva NVO u procesu evropske integracije Crne Gore: postignuća i izazovi“, 27. jula 2015. u Podgorici. Konferenciju je otvorila Ana Novaković, izvršna direktorka CRNVO-a, a u uvodnom dijelu je govorio i Aleksandar Andrija Pejović, glavni pregovarač za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore u Evropsku uniju.

U okviru prvog panela „Iskustvo NVO u radu radnih grupa za pripremu pregovora“ ispred CGO-a govorio je Boris Marić, viši pravni savjetnik i član radne grupe za poglavlje 23. Pored njega na panelu su govorili: Nataša Kovačević iz NVO Green Home, Jovana Marović iz Instituta Alternativa, Miodrag Radović, sekretar Pregovaračke strukture, dok je panelom moderirala Ana Novaković, izvršna direktorica CRNVO.

U okviru drugog panela „Uloga NVO-a u procesu informisanja građana o procesu evropskih integracija“ ispred CGO-a govorila je Ana Vujošević, koordinatorka programa za evropske integracije. Pored nje panelisti su bili: Patrick Schmelzer iz Delegacije EU u Crnoj Gori, Mirela Rebronja iz Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Bisera Turković iz Evropskog pokreta u Crnoj Gori i Radoš Mušović iz CRNVO-a.

A.V

Marshall Memorial Fellowship

The Marshall Memorial Fellowship (MMF) is GMF's flagship leadership development program. Created in 1982 to introduce a new generation of European leaders to the United States, MMF grew in 1999 with a companion program that began sending emerging leaders from the United States to Europe. GMF awards 75 [Marshall Memorial Fellowships](#) each year to the best and brightest from all sectors, including business, government, and civil society. Selected fellows engage in 6 months of preparation designed to enhance their understanding of transatlantic relations before embarking on 24 days of policy immersion across the Atlantic. Today, the MMF alumni network numbers nearly 2,500 leaders. Since 1982, the Marshall Memorial Fellowship has deepened leaders' awareness of the core leadership competencies they need to build cross-cutting coalitions to keep abreast of the topics and trends that will shape global affairs in decades to come. We invite you to help perpetuate the vital mission of the Marshall Plan by nominating a rising leader now for MMF. Potential fellows from the United States and Europe must meet the [guidelines for selection](#). To nominate a leader for this unique opportunity, please complete the form below.

Marshall Memorial Fellowship Nomination Form

The deadline for submitting nominations is Monday, September 21, 2015 at 5:00pm EDT.

For more information, please visit: <http://www.gmfus.org/transatlantic-leadership-initiatives/marshall-memorial-fellowship#sthash.ocgr1gdN.dpuf>

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert od 2005. Od februara 2015. *Evropski puls* izlazi u okviru projekta "EU vijesti - budi informisan!" koji se finansira iz komunikacionog budžeta Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, a kofinansira ga fondacija Friedrich Ebert. Projekat sprovode Daily Press Vijesti i Centar za građansko obrazovanje (CGO). Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Glavni i odgovorni urednik: Vladan Žugić

Uređivački kolegijum: dr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević, Svetlana Pešić, Ana Vujošević, Vladimir Vučković

Prevod i lektura: CGO

Prelom i ilustracije: Dragana Koprivica

Produkcija: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Adresa redakcije: Njegoševa 36/I Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327 ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org
Evropski puls možete preuzeti na sajtu www.cgo-cce.org ili se pretplatiti za direktnu mjesečnu elektronsku dostavu putem maila ep@cgo-cce.org

Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Centra za građansko obrazovanje (CGO) i ne može se smatrati da odražava stavove Evropske unije.